

РЕШЕНИЕ

№ 5967

гр. София, 22.05.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 26.04.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Доброслав Руков

**ЧЛЕНОВЕ: Луиза Христова
Мария Шишкова**

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **2921** по описа за **2024** година докладвано от съдия Доброслав Руков, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/, във връзка с чл. 208 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационна жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /ГДИН/ срещу Решение № 476/17.01.2024 г. по адм. дело № 7906/2023 г. по описа на АССГ, I отделение, 43 състав, в частта му, с която ГДИН е осъдена да заплати на Д. Ю. Ю. сумата от 585 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в периода 01.05.2022-14.10.2022 г.

В касационната жалба е посочено, че решението, в оспорената му част е неправилно и постановено в нарушение на материалния закон. Твърди се, че неправилно съдът е приложил нормата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, тъй като неимуществените вреди, които ищецът твърди, че е претърпял, следва да бъдат доказани и не могат да се презумират. Моли се решението да бъде отменено в оспорената му част, като предявения иск бъде отхвърлен. Алтернативно се прави искане размерът на обезщетението да бъде намален.

По време на проведеното по делото открито заседание касаторът се представлява от юриконсулт Д., която поддържа касационната жалба и моли тя да бъде уважена. Претендира юриконсултско възнаграждение.

Ответникът присъства чрез видео-конферентна връзка и се представлява от адвокат

Е., който оспорва касационната жалба и моли същата да бъде отхвърлена като неоснователна.

Представителят на Софийска градска прокуратура прокурор К. изразява становище за неоснователност на касационната жалба.

Административен съд София – град, XXIII-ти тричленен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 от АПК, Касационната жалба е депозирана в срока по чл. 211, ал. 1 АПК, от надлежна страна и е процесуално допустима.

Разгледана по същество е неоснователна по следните съображения:

Производството пред АССГ е образувано по предявения от Д. Ю. Ю. иск с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС за заплащане на обезщетение в размер на 2 000 лв. за причинени неимуществени вреди (наличието на хлебарки и дървеници, скъсани дюшеци, в които има дървеници, санитарен възел, който е вътре в килията и липсата на ежедневен достъп до баня за поддържане на личната хигиена) за периода от 12.06.2021 г. до 17.10.2022 г. в резултат на нарушение на чл. 3 ЗИНЗС.

С постановеното съдебно Решение № 476/17.01.2024 г. по адм. дело № 7906/2023 г. по описа на АССГ, I отделение, 43 състав съдът е уважил частично предявената искова претенция, като е присъдил на Д. Ю. Ю. обезщетение в размер на 585 лв. за неимуществени вреди, претърпени в периода 01.05.2022 г. до 14.10.2022 г. в резултат на условията в следствия арест на [улица], като е приел, че е налице нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, изразяващо се в наличието на хлебарки и дървеници, скъсани дюшеци, в които има дървеници, санитарен възел, който е вътре в килията и липсата на ежедневен достъп до баня за поддържане на личната хигиена.

Решението на първоинстанционния съд е валидно, допустимо и правилно.

Касационният състав споделя изводите за частична основателност на исковата претенция.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Според чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според ал. 2 на същата разпоредба, за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Тълкуването на цитираните разпоредби налага извода, че е установено задължение за затворническата администрация за осигуряване на благоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и мярката „задържане под стража“.

За да бъде основателен искът по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва да са налице кумулативно три предпоставки: действие или бездействие на орган по изпълнение на наказанията в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, причинени вреди в резултат на извършените действия или бездействия и причинно-следствена връзка между

настъпилите имуществени или неимуществени вреди и действията или бездействията на съответната администрация.

По делото е установено, че Д. Ю. Ю. в процесния период е бил задържан в следствения арест на [улица]. Правилен е изводът на първоинстанционния съд, че в хода на проведеното съдебно производство са доказани следните неблагоприятни условия за изтърпяване на мярката „задържане под стража“ в нарушение на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС - наличието на хлебарки и дървеници, скъсани дюшеци, в които има дървеници, санитарен възел, който е вътре в килията и липсата на ежедневен достъп до баня за поддържане на личната хигиена. Налице е неизпълнение от затворническата администрация на законоустановеното задължение по чл. 3 от ЗИНЗС, според който никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отнасяне или наказване.

По силата на нормата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Както правилно е приел първоинстанционният съд, ищецът не дължи доказването на неимуществените вреди, когато е налице нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. Неоснователно е направеното в касационната жалба възражение, че неимуществените вреди не могат да се презумират, а следва да бъдат доказани от ищеца. ЗИНЗС е специален закон, приложим спрямо лицата, лишени от свобода, какъвто е Д. Ю. Ю. и което обстоятелство не е спорно по делото. Предявеният от лицето иск е с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, т. е. исковото производство е регламентирано със специалните разпоредби на ЗИНЗС, сред които е и тази на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, според която при доказано нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, неимуществените вреди, претърпени от ищеца се презумират, като в тежест на затворническата администрация е да обори тази презумпция, което ответникът в първоинстанционното производство не е направил по отношение на посочените обстоятелства, представляващи нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, а именно - наличието на хлебарки и дървеници, скъсани дюшеци, в които има дървеници, санитарен възел, който е вътре в килията и липсата на ежедневен достъп до баня за поддържане на личната хигиена, поради което правилно от първоинстанционния съд е приложена нормата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС.

Безспорно е установено и наличието на причинно-следствена връзка между настъпилите вреди и бездействието на затворническата администрация.

Касационният състав споделя изцяло доводите на първоинстанционния съд относно размера на определеното обезщетение, а именно 585 лв. Присъдената сума представлява справедливо обезщетение на задържаното лице за претърпените от него неимуществени вреди при изтърпяване на мярката „задържане под стража“. Правилно е определен размерът на обезщетението, като същият е съобразен изцяло с релевантните обстоятелства, както и с разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД. Настоящият състав приема за неоснователно възражението, направено в касационната жалба относно размера на присъденото обезщетение. Съгласно разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, размерът на обезщетението за претърпените неимуществени вреди се определя по справедливост. Установената съдебна практика непротиворечиво приема, че размерът на обезщетението за претърпени неимуществени вреди да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице. В случая от първоинстанционния съд са съобразени всички обстоятелства, имащи значение за определяне на справедлив размер на претендираното обезщетение.

Водим от изложеното и на основание чл. 221, ал. 2, пр. първо АПК, Административен съд София – град, XXIII-ти тричленен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 476/17.01.2024 г. по адм. дело № 7906/2023 г. по описа на АССГ, I отделение, 43 състав, в частта му, с която ГДИН е осъдена да заплати на Д. Ю. Ю. сумата от 585 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в периода 01.05.2022-14.10.2022 г.
Решението е окончателно.